

Přílohy

K práci přikládám přílohy. Jsou to dva významné proslovy Matky Terezy. V těchto proslovech jsou zachyceny teologické a antropologické základy její spirituality. její slova zde nejsou vytržena z kontextu a je možné je tak číst v kontextu, který sama zamýšlela.

Příloha 1:

Proslov Matky Terezy při příležitosti převzetí Nobelovy ceny za mír v roce 1979

Jelikož jsme se tu sešli, abychom poděkovali Bohu za Nobelovu cenu za mír, myslím, že bude krásné, začneme-li prosbou svatého Františka z Assisi, která mě vždy něčím překvapí. Recitujeme ji se sestrami každé ráno po svatém přijímání, protože se velmi hodí pro každou z nás. Vždy se podivuji, že před osmi sty lety, když svatý František složil tuto prosbu, měli lidé stejné obtíže, jaké máme dnes. Myslím, že někteří z vás již tuto prosbu dostali, takže můžeme prosit společně.

Pane, udělej ze mne nástroj svého pokoje:

kde je nenávisť, tam ať přináším lásku,

kde je křivda, ať přináším odpuštění,

kde je nesvár, ať přináším jednotu,

kde je omyl, ať přináším pravdu,

kde je pochybnost, ať přináším víru,

kde je zoufalství, ať přináším naději,

kde je temnota, ať přináším světlo,

kde je smutek, ať přináším radost.

Pane, učiň, ať nechci tolik být utěšován, jako spíše utěšovat,

být chápán, jako spíše chápat,

být milován, jako spíše milovat.

Neboť tak jest: kdo se dává, ten přijímá, kdo na sebe zapomíná, ten je nalézán, kdo odpouští, tomu se odpouští, kdo umírá, ten povstává k věčnému životu.

Poděkujme Bohu za příležitost, kterou dnes společně máme, za tento dar míru, který nám připomíná, že jsme byli stvořeni, abychom žili tento mír, a že Ježíš se stal člověkem, aby přinesl radostnou zvěst chudým. On, který je Bůh, se stal člověkem ve všem jako my, kromě hříchu. Velmi jasně prohlásil, že přišel, aby přinesl radostnou

zvěst. Touto zvěstí je pokoj všem lidem dobré vůle, a to je něco, po čem všichni toužíme – pokoj srdce. A Bůh tak miloval svět, že nám dal svého Syna. Byl to dar. Je to něco tak velkého, jako říci, že Boha zraňuje dávat, protože Bůh tak miloval svět, že dal svého Syna a dal ho Panně Marii. A co ona s Božím Synem učinila?

Ihned jakmile byl počat pod jejím srdcem, pospíchala, aby se podělila o tuto radostnou zprávu. A když přišla do domu své příbuzné, nenarozené děťátko v lůně Alžbětině se pohnulo radostí. Toto nenarozené děťátko bylo prvním poslem pokoje. Poznalo Knížete pokoje, poznalo, že Kristus přišel, aby přinesl radostnou zvěst pro tebe i pro mne. A jako by toho nebylo dost, nestačilo, aby se stal člověkem, on zemřel na kříži, aby ukázal větší lásku. A zemřel pro tebe, pro mne, pro malomocného, pro chudáka umírajícího hladem, pro nahého ležícího nejen na ulicích Kalkaty, ale také Afriky, New Yorku, Londýna či Oslo. A naléhal, abychom se navzájem milovali tak, jako on miluje každého z nás. Jasně to čteme v Evangelii: „Milujte se, jako jsem já miloval vás. Jako můj Otec miloval mne, tak miluji já vás.“ A čím více jej Otec miloval, tím více nám jej dával. A tak abychom se opravdu milovali navzájem, musíme se vzájemně sobě darovat tak, až to bolí.

Nestačí říci: „Miluji Boha, ale nemiluji svého bližního.“ Svatý Jan říká: „Jsi lhář, pokud říkáš, že miluješ Boha, ale nemiluješ svého bližního. Jak můžeš milovat Boha, kterého jsi neviděl, když nemiluješ svého bližního, kterého vidíš, kterého se dotýkáš, se kterým žiješ.“ A tak je tedy pro nás velmi důležité si uvědomit, že láska, aby byla opravdová, musí bolet. Ježíše zraňuje jeho láska k nám. A aby měl jistotu, že na jeho velkou lásku nezapomeneme, učinil ze sebe chléb života, aby nasýtil náš hlad po lásce. Náš hlad po Bohu, protože jsme byli stvořeni pro tuto lásku. Byli jsme stvořeni jako jeho obraz. Byli jsme stvořeni, abychom milovali a byli milováni. A proto se Ježíš stal člověkem, aby nám umožnil milovat tak, jak on miloval nás. Učinil se hladovým, nahým, bezdomovcem, nemocným, vězněm, opuštěným, nechtěným a řekl: „Udělalí jste to pro mne.“ Hlad po naší lásce je hladem našich chudých lidí. To je ten hlad, který musíme ty i já nalézt, může být totiž v našich vlastních domovech.

Nikdy nezapomenu na zážitek, kdy jsem navštívila domov, kam umístili synové a dcery své staré rodiče a možná i na ně zapomněli. Šla jsem dovnitř a zjistila jsem, že v domově mají všechno. Mají tam nádherné věci, ale stejně se každý díval ke dveřím. A neviděla jsem ani jediného, který by se usmíval. Obrátila jsem se k sestře a zeptala jsem se: „Jak je to možné?“ Jak je možné, že lidé, kteří zde mají všechno, se dívají ke dveřím, proč se neusmívají? Jsem zvyklá vidět úsměv na tvářích našich lidí. Dokonce

i umírající se usmívají. Sestra mně řekla: „Tak to chodí téměř každý den. Čekají a doufají, že syn nebo dcera je přijdou navštívit.“ Jsou zraněni, protože jsou zapomenuti. Vězte, že toto je místo pro lásku. Možná že v našich vlastních rodinách máme někoho, kdo se cítí opuštěný, nemocný, utrápený. A to jsou potom těžké dny pro každého. Jsme u nich, abychom je přijali? Je tam matka, aby přijala své dítě? Překvapilo mě, kolik mladých chlapců a dívek na Západě propadlo drogám, a snažila jsme se přijít na to, proč tomu tak je.

Odpověď zní: „Protože v jejich rodině není nikdo, kdo by je vyslechl.“ Matka i otec jsou tak zaneprázdněni, že nemají čas. Mladí rodiče jsou v různých institucích, takže děti se obrátí k ulici, aby někam patřili.

Mluvíme o míru. Toto jsou věci, které ničí mír. Ale cítím, že v dnešní době je největším ničitелеm míru potrat, protože je to otevřená válka, bezprostřední zabití samou matkou.

V Bibli čteme: „I kdyby i matka zapomněla na své dítě, já na tebe nezapomenu. Já jsem tě stvořil vlastní rukou.“ Jsme vytvořeni dlaní jeho ruky. Jsme mu tak blízcí, že nenarozené dítě bylo stvořeno Boží rukou. Nejsilněji na mě působí zejména začátek té věty, že i kdyby matka zapomněla, což je něco nemožného, ale přesto kdyby ona zapomněla: „Já na tebe nezapomenu.“ Věc, která v dnešní nejvíce ničí mír, je potrat. Jsme tady, protože nás naši rodiče chtěli. Chceme a milujeme také naše děti, ale co ty miliony zabitých potratem?

Mnoho lidí se tak mnoho zajímá o děti v Indii a v Africe, kde tak mnoho dětí umírá na podvýživu, hlad atd., ale miliony umírají naprosto záměrně z vůle jejich matky. A toto je to, co v dnešní době nejvíce ničí mír. Protože, pokud může matka zabít své vlastní dítě, co můžeme čekat, než že já zabiji tebe a ty mne? Není žádný rozdíl mezi potratem a tím, abychom se zabíjeli mezi sebou. A na to apeluji v Indii i všude jinde. Zaměřme se opět na děti a tento rok ať je rokem dětí. Co jsme udělali pro děti? Na začátku roku jsem všude říkala: „Učiňme tento rok, aby se každé narozené i nenarozené dítě stalo chtěným.“ A dnes je konec roku. Opravdu jsme učinili naše děti chtěnými?

Řeknu vám ale něco ohromného. Proti potratu bojujeme adoptí. Zachránili jsme již tisíce životů. Zaslali jsme výzvy na kliniky, do nemocnic a na policejní stanice: „Nezabíjejte, prosím, děti, postaráme se o ně.“ A tak v kteroukoliv hodinu ve dne či v noci vždy je někdo, kdo řekne nevdaným matkám: „Přijď, postaráme se o tebe a najdeme domov pro tvé dítě.“ Zájem bezdětných párů o děti je obrovský, což je pro

nás Božím požehnáním. A také děláme jinou věc, která je velmi nádherná – učíme naše žebračky, malomocné pacienty, obyvatele slumů a lidi na ulici přirozenému plánování rodičovství.

A pouze v Kalkatě tak během šesti let bylo o 61 273 méně novorozenců u těch rodin, které praktikovaly přirozený způsob zdrženlivosti, sebekontroly a lásky jeden k druhému. Učíme je teplotní metodě, která je nádherná a velmi jednoduchá a naši lidé jí rozumějí. A víte, co mně naši lidé řekli? Naše rodina je zdravá, jednotná a můžeme mít dítě, kdykoliv chceme. Je to tak prosté pro lidi na ulici, pro tyto chudáky. A proto si myslím, že pokud naši lidé to takto zvládnou, o kolik více toho zvládnete vy a všichni ostatní, kteří znají různé cesty a způsoby, jak nezničit život, který v nás stvořil Bůh.

Chudí lidé jsou skvělí. Můžeme se od nich naučit mnohému krásnému. Přišel k nám jeden z nich, aby nám poděkoval. Řekl: „Vy, kteří žijete čistým životem, jste ti nejlepší, kteří nás učí přirozenému plánování rodiny, protože to není nic víc než jen sebeovládání v lásce navzájem.“ Myslím si, že to řekl nádherně. A to jsou lidé, kteří možná nemají co jíst, jsou bez domova a nemají kde žít. Ale jsou skvělí. Chudí lidé jsou nádherní.

Jednou večer jsme šly ven a na ulici jsme našly čtyři lidi. Jedna žena byla opravdu v hrozném stavu. Řekla jsem sestřám: „Postarejte se o ty tři a já se postarám o tu, která vypadá nejhůř.“ Udělala jsem vše, co bylo v mých silách. Uložila jsem ji na lůžko a ona se na mne nádherně usmála. Uchopila mě za ruku a řekla jen: „Děkuji.“ Pak zemřela. Nemohla jsem si pomoci a zpytovala jsem své svědomí. Co bych řekla, kdybych byla na jejím místě? Moje odpověď byla velmi jednoduchá. Snažila bych se upoutat na sebe pozornost. Řekla bych: Mám hlad, umírám, je mi zima, mám bolesti, nebo něco podobného. Ale ona mi dala mnohem víc, dala mi svou vděčnost. A zemřela s úsměvem na tváři. Podobně jako ten muž, kterého jsme vytáhli přímo ze stoky, napůl sežraného červy. Když jsme ho přinesli do našeho domova, řekl pouze: „Žil jsem jako zvíře na ulici, ale zemřu jako anděl, o kterého se starají a který je milován.“ Bylo tak úžasné vidět velikost toho muže, který toto mohl říci, který takto mohl zemřít, aniž by někoho obviňoval nebo soudil. Byl jako anděl. V tom je velikost našich lidí. A to je důvod, proč věříme tomu, co řekl Ježíš: „Byl jsem hladový, nahý, bez domova, nechtěný, nemilovaný, o kterého se nikdo nestaral – a vy jste se mě ujali.“ Věřím, že ve skutečnosti nejsme sociální pracovníci. Možná, že děláme sociální práci v očích lidí, ale my jsme kontemplativní v srdci světa. Dotýkáme se dvacet čtyři hodiny Kristova těla. Pro mě i pro vás má den 24 hodiny. Vy se také pokuste přinášet přítomnost Boha do své

rodiny, protože rodiny, které společně rozmlouvají s Bohem, spolu také zůstanou. A myslím, že my v našich rodinách nepotřebujeme bomby ani zbraně, abychom dosáhli míru, protože přinášíjí zkázu. Prostě buďte spolu, milujte se navzájem, přinášejte do domovů pokoj, radost a sílu, která vzniká z přítomnosti jednoho pro druhého. A pak překonáme všechno zlo, které je na světě. Je tolik utrpení, tolik nenávisti, tolik bídy, a my začínáme doma se svými přímluvami u Boha a obětí. Láska začíná doma, a není v tom, kolik vykonáme, ale kolik lásky vložíme do svých skutků. Je to pro Boha všemohoucího. Tady nezáleží na tom, kolik toho uděláme, protože Bůh je nekonečný. Ale záleží na tom, kolik lásky dáme do svých činů. Kolik toho pro něho uděláme v osobě, které sloužíme.

Před nějakým časem jsme v Kalkatě měli velký problém při shánění cukru. O tom se dozvěděl jeden malý hinduistický chlapec (ve věku 4 let), a když přišel domů, řekl rodičům: „Tři dny nebudu jíst cukr. Tento cukr pak dám Matce Tereze pro její děti.“ Po třech dnech s ním jeho tatínek i maminka přišli do našeho domu. Nikdy jsem je předtím neviděla. Ten malý chlapec stěží vyslovil mé jméno, ale přesně věděl, co přišel učinit. Věděl, že se přišel podělit o svou lásku. A to je důvod, proč od vás všech dostávám tolik lásky. Od té doby, kdy jsem přijela, jsem obklopena láskou a opravdovým porozuměním lásky. Cítila jsem, že každý člověk v Indii nebo Africe je pro vás někým jedinečným. A cítila jsem se jako doma. Říkala jsem dnes jedné sestře, že se v konventu se sestrami cítím, jako bych byla v Kalkatě se svými sestrami. Úplně jako doma.

Vzpomínám si na jeden opravdu neobyčejný příklad sousedské lásky jedné hinduistické rodiny, která měla osm dětí. Někáký muž přišel do našeho domu a řekl: „Matko Terezo, rodina s osmi dětmi už dlouho nic nejedla. Udělej něco.“ Vzala jsem tedy rýži a hned jsem tam šla. Uviděla jsem děti, z jejichž očí vyzařoval hlad.

Nevím, jestli jste viděli hladovějícího člověka, ale já takové lidi vídám velmi často. A matka té rodiny vzala rýži, rozdělila ji a vyšla ven. Když se vrátila, zeptala jsem se jí: „Kam jste šla? Co jste dělala?“ Její odpověď byla velmi prostá: „Oni mají také hlad.“ Zarazilo mě, že o hladu sousední rodiny věděla. A kdo to byli „oni“? Jedna muslimská rodina. Toho večera jsem další rýži už nepřinesla, aby se mohla hinduistická a muslimská rodina radovat z rozdělení. Ale byly tam ty děti, vyzařující radost, prožívající radost a pokoj se svou matkou, protože ona měla lásku, kterou mohla dávat. Vidíte, to je to místo, kde začíná láska – v rodině.

Jsem velmi vděčná za to, co jsem obdržela. Byla to obrovská zkušenost. Vracím

se zpět do Indie. Až tam příští týden, asi patnáctého, dorazím, budu schopna tam předat vaši lásku. A já dobře vím, že jste darovali nejen ze svého nadbytku, ale že jste dali, až vás to bolelo. Dnešek přinese tolik radosti dětem, které hladoví. Děti jako ony budou potřebovat takovou lásku, péči a něžnost, kterou dětem dávají jejich rodiče. Poděkujme tedy Bohu, že jsme měli tuto příležitost se navzájem poznat, a to nás přivedlo velmi blízko k sobě. A budeme schopni pomáhat nejenom dětem v Indii a Africe, ale na celém světě, protože, jak víte, naše sestry jsou po celém světě. A s touto cenou, kterou jsem obdržela jako cenu míru, se pokusím vytvořit domov pro mnoho lidí, kteří žádný domov nemají. Protože věřím, že láska začíná doma, a jestliže můžeme vytvořit domov pro chudé, potom se bude láska více a více šířit. A skrze tuto chápající lásku budeme schopni přinášet pokoj, být radostnou zvěstí pro chudé. Nejdříve pro chudé v našich rodinách, potom v naší zemi a pak ve světě...

Abychom toho byli schopni, život našich sester musí být napojen na Boha a jeho svaté. Naše sestry musí být spojeny s Kristem, aby dokázaly porozumět, aby se dokázaly podělit. Protože v dnešní době je tolik utrpení – a cítím, že umučení Krista se stále znovu opakuje – jsme tam, abychom se zúčastnili na pomoci v tomto umučení, abychom odstraňovali toto lidské utrpení? Nacházím chudobu na celém světě, nejenom pouze v chudých zemích. Ale zjišťuji, že je mnohem obtížnější odstranit chudobu na Západě. Když se ujmu člověka na ulici, který je hladový, dám mu talíř rýže nebo chléb, odstranila jsem jeho hlad. Ale chudoba u člověka, který je vyloučen, který se cítí nechtěný, nemilovaný, vyděšený, člověk, který byl vypuzen ze společnosti, je chudoba tak zranitelná a je tak těžké ji odstranit! Naše sestry na Západě pracují mezi těmito lidmi. Přimluvte se za nás, abychom byli schopni být radostnou zprávou. My tak ale nemůžeme učinit bez vás, vy to musíte udělat ve vaší zemi. Musíte poznat chudé. Možná, že vaši lidé zde mají, co se týká materiálních věcí, všechno. Ale myslím, že pokud se všichni podíváme do svých domovů, jak je pro nás občas obtížné se jeden na druhého usmát! A úsměv je začátek lásky.

A tak se vždy setkáváme s úsměvem, protože úsměv je začátek lásky. A až se budeme navzájem milovat, naprosto přirozeně budeme chtít také něco pro druhé vykonat. Proto se přimluvte za naše sestry, za mne, za naše bratry a za naše spolupracovníky po celém světě, abychom zůstali věrni Božímu daru, abychom Boha milovali a sloužili mu v chudých společně s vámi. To, co jsme vykonali, nebyli bychom schopni učinit bez vašich přimluv a darů, bez tohoto neustálého darování.

Ale nechci, abyste dávali ze svého nadbytku, chci, abyste dávali, až to bolí.

Jednou jsem dostala 15 dolarů od muže, který byl již 20 let upoután na lůžko a mohl hýbat pouze pravou rukou. A jeho jedinou radostí bylo kouření. Řekl mně: „Týden jsem nekouřil a posílám vám tyto peníze.“ Musela to pro něj být obrovská oběť, ale podívejme se, jak nádherná oběť, jak se rozdělil. Za tyto peníze jsem koupila chléb a dal jsem těm, kteří hladovějí. A tak byla radost na obou stranách. On dával a chudí dostávali. Je to Boží dar pro nás, že můžeme sdílet naši lásku s ostatními.

A kéž je to jako u Ježíše. Milujme se navzájem tak, jak on miloval nás. Milujme ho nerozdělenou láskou. A radost z lásky k němu a k sobě navzájem si nyní darujeme, vždyť Vánoce jsou tak blízko. Uchovejme radost z lásky k Ježíši v našich srdcích. A podělme se o tuto radost se všemi, se kterými se setkáváme. A tato vyzařující radost je opravdová, protože nemáme důvod nebýt šťastní, protože Kristus je s námi, je v našich srdcích, v chudých, které potkáváme, v úsměvu, který dáváme a dostáváme. Učiňme tento krok: Že žádné dítě nebude nechtěné a také, že se budeme vždy potkávat s úsměvem na tváři, obzvláště tehdy, když je těžké se usmát.“

Nikdy nezapomenu, jak před nějakou dobou čtrnáct profesorů z různých univerzit ve Spojených státech amerických přijelo do Kalkaty. Mluvili jsme o tom, jak navštívili náš domov pro umírající.

V Kalkatě totiž máme domov pro umírající, do kterého jsme již přinesli více než 36 000 lidí, které jsme posbírali na ulicích a více než polovina z nich zemřela krásnou smrtí – odešli domů k Bohu. Profesoři přišli do našeho domova a mluvili jsme o lásce, soucitu, a potom mně jeden z nich požádal: „Matko, řekněte nám něco, co si budeme pamatovat.“ A já jsem jim řekla: „Usmívejte se jeden na druhého, udělejte si na sebe čas ve svých rodinách. Usmívejte se jeden na druhého.“ A potom se mě jiný zeptal: „Jste vdaná?“ A já jsem řekla: „Ano, ale někdy je pro mě těžké se na Ježíše usmát, protože dokáže být občas velmi náročný.“ Toto je vskutku něco pravdivého a je to místo, kde přichází láska – když je to náročné, a přesto mu ji dokážeme dávat s radostí. Přesně tak, jak jsem to dnes řekla. Řekla jsem totiž, že pokud se nedostanu do nebe pro nic jiného, tak pro všechnu tu publicitu, protože ta mě očistila a umožnila mi přinést oběti a připravila mě, abych šla do nebe. Domnívám se, že je to něco velkého, že musíme svůj život žít nádherně, neboť Ježíš je s námi a on nás miluje. Pokud bychom si zapamatovali alespoň to, že Bůh mě miluje a že já mám příležitost milovat jiné tak, jak on miluje mě, a to nejen ve velkých věcech, ale v malých věcech s velkou láskou, potom se Norsko stane hnízdem lásky. A jak bude krásné, že podnět k míru byl dán právě odtud. Že odsud vyjde radost ze života nenarozených. Pokud se stanete hořícím

světlem ve světě míru, potom se opravdu Nobelova cena míru stane darem norského lidu. Bůh vám žehnej!

Příloha 2:

Projev Matky Terezy na „National Prayer Breakfast“, 1994

V soudný den řekne Ježíš všem po své pravici: „Pojďte a vstupte do království mého. Neboť když jsem měl hlad, dali jste mi najíst, když jsem měl žízeň, dali jste mi napít, když jsem byl nemocný, navštívili jste mě.“ Pak se Ježíš otočí k těm po levici a řekne: „Odejděte, nenakrmili jste mě, když jsem hladověl, nedali jste mi napít, když jsem měl žízeň a nenavštívili jste mě v mé nemoci.“ A tito se jej zeptají: „Kdy jsme tě viděli hladového, žíznivého nebo nemocného a nepřišli na pomoc?“ A Ježíš jim odpoví: „Cokoliv jste zanedbali a neudělali pro jediného z těch nejposlednějších, neudělali jste to pro mě!“

Jelikož jsme se tu sešli ke společné modlitbě, myslím, že bude krásné, začneme-li modlitbou, která velmi dobře vystihuje, co Ježíš chce, abychom pro ty nejslabší dělali. Velmi dobře pochopil tato Ježíšova slova svatý František z Assisi, jeho život je vyjádřením jedné velké modlitby. A tato modlitba, kterou si odříkáváme každý den po svatém přijímání, mě vždy překvapí tím, jak se hodí na každého z nás. Ráda bych věděla, zdali před osmi sty lety, kdy svatý František žil, měli stejné problémy jako máme dnes. Myslím, že někteří z vás už tuto modlitbu za pokoj znají, proto se můžeme modlit společně.

Pane, udělej ze mne nástroj svého pokoje:

kde je nenávisť, tam ať přináším lásku,

kde je křivda, ať přináším odpuštění,

kde je nesvár, ať přináším jednotu,

kde je omyl, ať přináším pravdu,

kde je pochybnost, ať přináším víru,

kde je zoufalství, ať přináším naději,

kde je temnota, ať přináším světlo,

kde je smutek, ať přináším radost.

Pane, učiň, ať nechci tolik

být utěšován, jako spíše utěšovat,

být chápán, jako spíše chápat,

být milován, jako spíše milovat.

Neboť tak jest: kdo se dává, ten přijímá,
kdo na sebe zapomíná, ten je nalézán,
kdo odpouští, tomu se odpouští,
kdo umírá, ten povstává k věčnému životu.

Poděkujme Bohu, že nám dal příležitost sejít se dnes a společně se pomodlit. Přišli jsme sem zvláště proto, abychom se modlili za mír, radost a lásku. Připomíná nám, že Ježíš přišel k chudým s dobrou zprávou. Řekl: „Svůj pokoj zde zanechávám s vámi, pokoj, který vám dávám.“ Nepřišel dát mír celému světu, mír, který nám pouze brání napadat jeden druhého. Přišel nám dát pokoj a mír v srdci, jenž pochází z lásky a z konání dobra pro druhé.

A Bůh miloval svět natolik, že mu daroval svého Syna. Bůh dal Syna Panně Marii. Jakmile vstoupil Ježíš do jejího života, pospíchala, aby oznámila tu šťastnou novinu. A když vstoupila do domu své příbuzné Alžběty, v Písmu se praví, že nenarozené dítě v Alžbětině lůně zaplesalo radostí. A tak ještě nenarozený Ježíš přinesl pokoj a radost Janu Křtiteli, ještě nenarozenému Alžbětinu dítěti. A jako by toho ještě nebylo dost, že syn Boží se měl stát jedním z nás a přinášet pokoj a radost ještě v lůně, zemřel Ježíš také na kříži, aby ukázal ještě větší lásku. Zemřel za vás, za mě, za malomocného, a za člověka umírajícího hladem i za bezdomovce ležícího na ulici, a ne jenom v Kalkatě, ale i v Africe či jinde na světě. Naše sestry pomáhají chudým lidem ve 105 zemích po celém světě. Ježíš požadoval, abychom měli rádi jeden druhého tak, jak on miluje každého z nás.

Ježíš obětoval celý svůj život za lásku k nám a říká, že musíme také dát cokoli, abychom činili dobro jeden pro druhého. V evangeliu Ježíš jasně říká: „Milujte tak, jako jsem já miloval vás.“

Ježíš zemřel na kříži a tímto způsobem se odhodlal učinit pro nás dobro a uchránit nás před sobectvím a hříchem. Vzdal se všeho, aby vyplnil vůli svého Otce, aby nám ukázal, že i my musíme být ochotni dát vše a vyplnit vůli Boží, milovat se navzájem tak, jak on miluje každého z nás. Jestliže nejsme připraveni obětovat cokoli pro dobro druhého, je v nás stále ještě hřích. Proto se také musíme obdarovávat navzájem, i když to bolí. Láska pokaždé bolí. Nestačí jen říci: „Miluji Boha.“ Musím také mít rád svého bližního. Svatý Jan říká, že lhář je ten, který tvrdí, že miluje Boha, ale už ne svého bližního. Jak můžete milovat Boha, kterého nevidíte, když nemáte rádi bližního, kterého vidíte, kterého se můžete dotknout a s kterým žijete?

A proto je velmi důležité, abychom si uvědomili, že láska, pokud má být

opravdová, musí bolet. Musím být ochoten dát cokoliv, a přitom nepoškodit druhé a učinit pro ně vskutku dobro. To vyžaduje ochotu dávat, i když to bolí. Jinak není ve mně opravdová láska a těm okolo sebe nepřináším pokoj, nýbrž příkoří.

Ježíše bolí jeho láska k nám. Byli jsme stvořeni jako Jeho obraz pro větší činy, abychom milovali a byli milováni. Musíme se, jak praví Písmo, „odít do Krista“. Byli jsme stvořeni, abychom milovali tak, jak on miluje nás. Ježíš ze sebe činí hladového, bezbranného, bezdomovce, nechtěného a říká: „mně jste to učinili“. A na soudný den řekne těm po své pravici: „Cokoliv jste zanedbali a neučinili pro toho nejmenšího, neudělali jste pro mě.“

Když Ježíš na kříži umíral, řekl: „Žízním!“ Ježíš prahne po naší lásce a je to žízeň za každého, za chudé i bohaté bez rozdílu. Všichni toužíme po lásce jiných, kteří sejdou z cesty, aby nám neuškodili a učinili pro nás dobro. To je význam pravé lásky: dávat, i když nás to zraňuje. Nikdy nezapomenu na návštěvu jednoho domova důchodců, kam dcery a synové své rodiče pouze odvezli a potom na ně asi zapomněli. Viděla jsem, že tito staří lidé mají všechno: dobré jídlo, pohodlné bydlení, televizi [...] Ale každý z nich upíral svůj zrak ke dveřím. A nezahlédla jsem na jejich tvářích jediný úsměv. Obrátila jsem se k sestře a zeptala se: „Proč se ti lidé, kteří mají veškeré pohodlí, dívají ke dveřím? Proč se neusmívají?“ (Jsem zvyklá vidat naše lidi usmívat se.)

A sestra řekla: „Takhle to chodí každý den. Čekají a doufají, že jejich syn nebo dcera je přijdou navštívit. Trpí, protože jsou zapomenuti.“ Víte, takto zanedbaná láska s sebou přináší chudobu ducha. Možná máme ve své rodině někoho, kdo se cítí osamocený, nemocný nebo kdo má starosti. Jsme u něj? Jsme ochotni něco obětovat, abychom byli u své rodiny? Anebo klademe své zájmy na první místo? To jsou otázky, které si musíme položit zvláště na začátku Roku rodiny. Musíme pamatovat na to, že láska začíná doma, a musíme také mít na paměti, že „budoucnost lidstva prochází rodinou.“

NEJVĚTŠÍ CHUDOBA

Překvapilo mě, kolik mladých chlapců a dívek na Západě propadlo drogám, a snažila jsme se přijít na to, proč tomu tak je. Proč zrovna na Západě, kde lidé mají všeho mnohem víc než ti na Východě? Odpověď zní: „Protože v jejich rodině není nikdo, kdo by je vyslechl.“ Naše děti jsou na nás ve všem závislé, ať už se to týká zdraví, výživy, bezpečnosti, získávání vědomostí i lásky Bohu. Tohle všechno od nás s důvěrou a nadějí očekávají. Ale matka i otec jsou často tak zaneprázdněni, že na své

děti nemají čas nebo třeba ani neuzavřeli sňatek anebo to v manželství vzdali. Takže děti jdou do ulic, stanou se členy různých gangů, seznámí se s drogami. Mluvíme o lásce k dítěti, uvědomme si však, kde musí začínat a co vše ji může ohrozit.

Cítím, že potrat je dnes největším nebezpečím pro mír, protože to je válka vedená proti dítěti, přímá vražda nevinného vykonaná samotnou matkou. A když dopustíme, že matka může zabít dokonce své vlastní dítě, jak můžeme po jiných lidech chtít, aby se nezabíjeli navzájem?

Jak přesvědčit ženu, aby nešla na potrat? Jako vždy ji musíme přesvědčit pomocí lásky a připomeňme si, že láska znamená dávat, i když to bolí. Ježíš za lásku k nám dokonce položil život. Takže matku, která uvažuje o potratu, bychom měli přivést k tomu, aby milovala to znamená, aby dávala, i když to ohrozí její plány nebo volný čas, aby si vážila života svého dítěte. A otec dítěte, ať je to kdokoliv, musí také dávat, až to bolí.

Potratem se matka nenaučí milovat; ale zabíjet dokonce své vlastní dítě, aby vyřešila své problémy. A otec je tak zbaven jakékoliv odpovědnosti za dítě, které na svět přivedl. Takový otec pak může přivést do stejné situace jiné ženy. Proto potrat vede k dalším potratům. Země, která potraty povoluje, neučí lidi milovat, ale používat násilí k dosažení svých cílů. A proto je potrat úhlavním nepřítelem lásky a míru. Spousta lidí se zabývá problémy dětí v Indii, v Africe, kde mnohé z nich umírají hladem. Jiní jsou zase znepokojeni násilím po celých Spojených státech. Je dobře, že se tím zabývají, ale často se ti stejní lidé nestarají o miliony těch, kteří jsou zabiti na základě záměrného rozhodnutí jejich vlastních matek. Potrat je největším nebezpečím míru na světě, protože lidi velmi zaslepuje.

„PŘIJMU KAŽDÉ DÍTĚ“

To, na co se odvolávám v Indii a po celém světě, je: „Vraťme dítěti jeho původní význam.“ Dítě je dar, který dostává rodina od Boha, každé dítě je naplněním osobité představy Boha, kterou je předurčeno k tomu, aby milovalo a bylo milováno. Tento rok je Rokem rodiny, a proto se dítě musí stát centrem naší pozornosti a péče. Je to jediný způsob, jak může náš svět přežít, protože naše děti jsou do budoucna jedinou nadějí.

Tak jako k sobě povolává Bůh dospělé lidi, mohou na jejich místa nastoupit pouze jejich děti Ale co nám Bůh říká? „I kdyby i matka zapomněla na své dítě zapomene, já na tebe nezapomenu. Já jsem tě stvořil vlastní rukou.“ Jsme vytvořeni

dlaní jeho ruky. Nenarozené dítě bylo od početí utvářeno rukou Boha a je Bohem povoláno, aby milovalo a bylo milováno, nejen nyní, v tomto životě, ale navždy. Bůh na nás nikdy nezapomene.

Řeknu vám ale něco potěšujícího. Proti potratu bojujeme adoptí. Postaráme se o matku a zajistíme adopci jejího dítěte. Zachránili jsme tak tisíce životů. Zaslali jsme výzvy na kliniky, do nemocnic a na policejní stanice: „Nezabíjejte, prosím, děti, postaráme se o ně.“ Vždycky tak je někdo, kdo matce v obtížné řekne: „Přijď, postaráme se o tebe a najdeme domov pro tvé dítě.“

Zájem bezdětných párů o děti je obrovský. Nikdy ale nedám dítě do rukou těch lidí, kteří někdy učinili něco proto, aby dítě neměli. Ježíš řekl: „Kdo přijímá jedno dítě ve jménu mém, mne přijímá.“ Adoptí dítěte dostanou tyto páry Ježíše, ale potratem odmítají Ježíše přijmout. Nezabíjejte, prosím, dítě. Já ho chci. Prosím, dejte mi to dítě. Jsem ochotna přijmout jakékoliv dítě a dát je manželům, kteří je budou milovat a budou milováni jím. Jenom v našem dětském domově v Kalkatě jsme zachránili přes 3000 dětí před potratem. Tyto děti přinesly svým adoptivním rodičům mnoho lásky a radosti a také samy dospěly v jedince naplněné láskou a radostí!

Vím, že manželé musí svou rodinu plánovat a komu slouží přirozené plánování rodiny, nikoli antikoncepce. Používáním antikoncepce ničí svou moc darovat život. Tím obrací pozornost každý sám na sebe, a tak v sobě zničí dar lásky. V milování musí muž a žena obracet pozornost jeden na druhého (což se děje v přirozeném plánování rodiny), a ne sami k sobě, k čemuž dochází při používání antikoncepce. Jakmile je životaschopná láska ničena antikoncepcí, velmi snadno následuje potrat. Vím také, že mezi partnery bývají velké problémy. Nemilují se natolik, aby mohli přirozené plánování rodičovství uskutečňovat. Nemůžeme vyřešit všechny problémy na světě, ale kéž bychom nikdy nemuseli řešit nejhorší problém ze všech, a to zničení lásky. Tato situace nastává, když navádíme lidi k používání antikoncepce a k potratům.

VELIKOST CHUDÝCH.

Chudí lidé jsou skvělí. Můžeme se od nich naučit mnohému krásnému. Jednou k nám přišla jedna chudá žena, aby nám poděkovala, že jsme ji naučili, jak přirozeně plánovat rodinu a řekla: „Vy, kteří žijete čistým životem, jste ti nejlepší, kteří nás učí přirozenému plánování rodiny, protože to není nic víc než jen sebeovládání v lásce navzájem.“ Co řekla ona žena, je vskutku pravda. Chudí lidé možná nemají co jíst, nemají kde bydlet, ale jsou skvělí svým bohatstvím ducha. Jednou večer jsme šly ven

a na ulici jsme našly čtyři lidi. Jeden z nich byl opravdu v hrozném stavu. Řekla jsem sestřím: „Postarejte se o ty tři a já se postarám o tu, která vypadá nejhůř.“ Udělala jsem vše, co bylo v mých silách. Uložila jsem ji do postele a ona se na mě mile usmála. Držela mě za ruku a řekla jen: „Děkuji.“ Pak umřela. Nemohla jsem si pomoci a zpytovala své svědomí. Co bych řekla, kdybych byla na jejím místě? Moje odpověď byla velmi jednoduchá. Snažila bych se upoutat k sobě pozornost. Řekla bych: Mám hlad, umírám, je mi zima, mám bolesti nebo něco podobného. Ale ona mi dala mnohem víc, dala mi svou vděčnost. A umřela s úsměvem na tváři.

Pak jsme jednou přinesly jakéhosi muže přímo ze stoky, napůl prolezlého červy. Když jsme ho přinesli do našeho domova, řekl pouze: „Žil jsem jako zvíře na ulici, ale zemřu jako anděl, o kterého se starají a který je milován.“ Když jsme mu potom odstranili z těla všechny červy, s širokým úsměvem nám jen řekl: „Sestro, odcházím domů, k Bohu.“ A zemřel. Bylo tak nádherné vidět velikost toho muže, který nikoho neobviňoval ani nesoudil. Byl jako anděl. V tom je velikost lidí bohatých svým duchem, i když materiálně chudých.

VYJÁDŘENÍ ZÁJMU

Nejsme sociální pracovníci. Možná, že se na nás tak někdo dívá, ale my musíme být kontemplativní v srdci světa. Proto musíme přinášet Boha do vaší rodiny, proto rodina, která se modlí společně, zůstává pospolu. Všude kolem je mnoho nelásky a neštěstí a my se svou modlitbou a obětováním začínáme právě doma. Láska začíná doma a nezáleží na tom, kolik toho uděláme, ale kolik lásky vložíme do toho, co děláme.

Jestliže jsme těmi, kteří rozjímají uprostřed světa se všemi jeho problémy, nemohou nás tyto problémy nikdy odradit. Musíme vždy pamatovat na to, co nám Bůh v Písmu praví: „Dokonce i když žena zapomene na své dítě, které v lůně nosí, což je nemožné, ale i kdyby zapomněla, já na tebe nikdy nezapomenu.“ A tak jsem zde a mluvím k vám. Chci, abyste tady našli chudé, nejdříve ve svém domově.

Začněte s láskou. Přineste dobrou zprávu nejdříve svým vlastním lidem. A zjistěte, kdo jsou vaši nejbližší sousedi. Znáte je? Vzpomínám si na jeden opravdu neobyčejný příklad sousedské lásky jedné hinduistické rodiny. Jeden muž přišel do našeho domu a řekl: „Matko Terezo, jedna rodina už dlouho trpí hladem. Udělej něco.“ Vzala jsem tedy trochu rýže a hned jsem tam šla. Uviděla jsem děti, z jejichž očí vyzařoval hlad. (Nevím, jestli jste viděli hladovějícího člověka, ale já velmi často.)

A matka té rodiny vzala rýži a vyšla ven. Když se vrátila, zeptala jsem se jí: „Kam jste šla? Co jste dělala?“ Její odpověď byla velmi prostá: „Oni mají také hlad.“ Zarazilo mě, že o tom věděla. Kdo to byli „oni“? Jedna muslimská rodina. Toho večera jsem víc rýže už nepřinesla, aby se mohla ta hinduistická a muslimská rodina radovat ze sdílení. Ale byly tam ty děti prožívající radost a mír se svou matkou, jelikož ona rozdávala lásku, i když sama musela obětovat něco z vlastního. Vidíte, to je to místo, kde začíná láska – v rodině.

Bůh na nás nikdy nezapomene a vždycky je něco, co můžeme vy i já udělat. Můžeme si v srdci udržet radost z lásky k Ježíši a sdílet tuto radost se všemi, s nimiž se setkáme. Udělejme tedy něco, ať není nechtěných a nemilovaných dětí, o které se nikdo nestará, nebo dětí zabitých či odložených. A dávejme, přestože to bolí, s úsměvem.

Protože stále mluvím o rozdávání s úsměvem, zeptal se mě jeden profesor ze Spojených států, zda jsem vdaná. A já řekla: „Ano, a někdy je to pro mě velmi obtížné se na něj usmát, protože můj ženich Ježíš je někdy velmi náročný.“ A to je něco vsutku pravdivého. Láska přichází tak, že i když je něco velmi náročné, děláme to s úsměvem.

Jednou z nejnamáhavějších činností je pro mě jakékoliv cestování, obzvláště když je spojené s publicitou. Řekla jsem si, že jestli se nedostanu do nebe za nic jiného, tak už jen za všechno to mé cestování provázené publicitou, protože to mě očistilo, tím jsem se obětovala a připravila na cestu do nebe.

Jestliže budeme pamatovat na to, že Bůh nás miluje a že my můžeme milovat jiné tak, jak on nás, pak se Amerika může stát symbolem míru pro celý svět. Odtud musí vyjít do světa znamení péče o ty nejslabší ze slabých, o nenarozené děti. Jestliže se stanete hořící pochodní spravedlnosti a míru, pak budete věrni ideálům, za něž bojovali zakladatelé této země. Bůh vám žehnej!